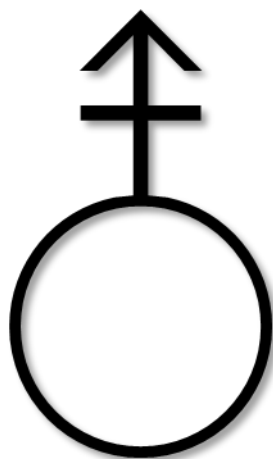

חינוך לעדשה מגדרית

”פעילויות לפיתוח רגישות והוגנות
מגדרית בהכשרת עובדי ועובדות חינוך
בהכשרה ובשלב הכניסה להוראה”

מהדורת ניסוי 2021

סגל הפיתוח והעיצוב של היוזמה ושל הפעילויות:

יעץ אקדמי : ד"ר חנה חימי, מרצה, מנהלת פרוייקט Change במסגרת רשות המחקר, המכללה האקדמית

בית ברל hanah@beitberl.ac.il

מפתחות היוזמה:

ד"ר רימונה כהן, רכזת היוזמה. מרצה, רכזת ומנחה ביחידת פורשים כנף, המכללה האקדמית בית ברל

rimona@gmail.com

ד"ר ספיייה חסונה עראפת, מרצה, ראש היחידה ומנחה ביחידת פורשים כנף, המכללה האקדמית בית ברל

safiehar@gmail.com

נועה בקר, יוצרת רב תחומית בתיאטרון ומורה בבית ספר יסודי, בוגרת המכללה האקדמית בית ברל

noa333@gmail.com

ענבל בר- נוראל, עורכת דין, מגשרת ומורה בבית ספר יסודי, בוגרת המכללה האקדמית בית ברל

inbalbar21@gmail.com

שרה הורביץ, ליווי גרפי, sarah.horovitz@gmail.com

3 זהות מגדרית על סדר היום - נקודת המבט האישית והרפלקטיבית

■ סממנים נשיים אל מול סממנים גבריים

■ סדר היום – מה מטעין אותי ומה מרוקן אותי

זהות מגדרית על סדר היום - נקודת המבט האישית והרפלקטיבית

רציונל

לפי תיאוריות אישיות פסיכולוגיות, בבני ובנות אדם אנו חווים וחוות את חיינו באופן "נרטיבי". מינקות אנו לומדות כיצד להתנהג וכיצד להרגיש בתגובה לסיטואציות ואירועים שאנו חוות, באמצעות השפה, הנורמות, התרבות והחברה המנחות אותנו בפירושן וניסוחן המילולי לכדי סיפור אותו אנו מספרות לעצמנו ולאחרים אודותינו. כפועל יוצא של התרבות והחברה שבה אנו חיות, אנו מעניקות משקל שונה ומשמעות שונה לאירועים בחיינו. לפיכך, הנרטיבים הקיימים בתרבות מהווים אלמנט המבנה את זהותנו, אופיינו והתפיסה העצמית שלנו. הנרטיב מעניק משמעות לאירועים אותם מתאר הסיפור.

בקבוצת הפעילויות העוסקת בזיהות מגדרית הכוונה לזמן תהליך של עיבוד פנימי דרך שיתוף בנראטיב לגבי המשמעויות של הזיהות המגדרית אצל עובדות ועובדי חינוך בראשית הדרך המקצועית.

מטרות:

- **לפתח מודעות** באמצעות נראטיביים לתפיסות אישיות הנוגעות לתפקידים ולדימוי עצמי בתחום החינוך
- **לתת ביטוי** לספורים אישיים ולסדר יום אישי של המשתתפים והמשתתפות, בדרך לעיצוב הזהות האישית והמקצועית

סדר היום – מה מטעין ומה מרוקן אותי

מבנה הפעילות

פעילות **קבוצתית**- התייחסות להיגדים / משפטים- (20 דקות)

פעילות **אישית**- מה מטעין ומה מרוקן בסדר היום? כתיבה אישית (40 דקות)

פעילות **קבוצתית**-דיון, סיכום ותובנות (20 דקות)

משאבי הפעילות

טקסט: "יום בחייה של מורה" מאת טלי אלון

כתבה מעיתון "הארץ" - יום בחיי מורה בשם אלי מורנו

סרטון של שחר סלם

לוח פאדלט שיתופי

תיאור פעילות

פעילות קבוצתית- התייחסות להיגדים / משפטים

הקרינו את המשפטים הבאים על הלוח ובקשו תגובות מהמשתתפים/ות ללא שיפוטיות.

במקרה של פעילות בזום – בכל פעם שמישהו מסכים עם משפט משאירים מצלמה פתוחה ומי שלא מסכים

מכבה את המצלמה.

משפטים: (ניתן להציע הוספת משפטים נוספים)

- "מקצוע ההוראה מתאים לנשים כי יש להן יותר סבלנות ומכילות וזו גם הסיבה שהן אמהות טובות"
- "הוראה וחינוך הם תחומים מתאימים להתפתחות ולמימוש עצמי לגברים ולנשים"
- "מי שמכיר בגבריות שלו אין לו בעיה להיות מורה"
- " הוראה זו משרה אידיאלית לאמהות הן יכולות להוציא את הילדים מהגן ולהיות איתן בחופשים"

קיימו דיון: אילו מחשבות ההגדים שלעיל מעלים בכם/כן? האם אתם/ן מסכימים או מסכימות עם המשפטים

המוצגים? האם לדעתכם/ן הוראה היא מקצוע שדורש חוש אמהי בהכרח? האם יש מחירים שונים ורווחים

שונים בתחומי החינוך וההוראה לגברים ולנשים?

פעילות אישית- מה מטעין ומה מרוקן בסדר היום

קראו את הטקסט "יום בחייה של מורה" מאת טלי אלון

הנחיה לכתיבה אישית בעקבות הטקסט-רישום של נקודות מתוך הטקסט "יום בחייה של מורה" מה

מטעין אותה? ומה מרוקן אותה?

קיימו דיון המתייחס לפעילויות של המורה במהלך היום בהתייחס לתפקידיה השונים, האחריות שלה והדברים אשר מטעינים אותה במהלך היום והדברים אשר מרוקנים אותה במהלך היום. כדאי להזמין את המשתתפות ואת המשתתפים למבט רפלקטיבי אישי.

בסוף הדיון ניתן להקרין את הסרטון שיצרה שחר סלם 2019 <https://www.youtube.com/watch?v=mt-cpD70Ejo&t=1s>

בשלב הבא מתבקשת הקבוצה לדמיין יום בחיי מורה גבר. קראו את הכתבה מעיתון "הארץ" - יום בחיי מורה בשם אלי מורנו. מצ"ב קישור לכתבה:

<https://www.haaretz.co.il/blogs/sivanklingbail/BLOG-1.7773361>

לאחר קריאת הכתבה קיימו דיון והתייחסו לשאלות הבאות: האם סדר היום של מורה ממין זכר נראה אותו דבר כמו סדר היום של המורה טלי אלון? האם יש דמיון? אם יש הבדלים מה מקורם?

פעילות קבוצתית – דיון, סיכום ותובנות

הקימו לוח פדלט שיתופי ובו כתבו את התובנות שלהם / בעקבות השיח. המשתתפים/ות יתבקשו לסיים את המשפט שמתחיל "הדיון היום הוביל אותי למסקנה ש...".

נספח - "יום בחייה של מורה" מאת טלי אלון

תיאור פשוט של יום שגרתי בחיי, שמעו והסכיתו:

אני מורה נורמאלית, מן השורה, ממוצעת – ראו והביטו...

שש בבוקר השעון המעורר מצפצף ואותי מעיר

"יום חדש בפתח" נוזף הוא ולי מזכיר...

למיטת התינוק אצה אני חיש מיד

בגדים וטיטול להחלפה אני לוקחת ביד.

מקביל את פניי הקטן בחיוך ומפטיר לעברי:

"חלב...!"

וכמובן שהוא מבהיר לי שהוא רוצה את זה -

עכשיו!!!

הולכת למטבח מהורהרת - איזה דור חסר סבלנות...

שלום עכשיו, משיח עכשיו... אין זמן לחכות –

לא פשוט!

לחדרים אני חוזרת, ממיטה למיטה אני מקפצת

מעירה, מדגדגת, מתחננת, מתרוצצת

עוזרת לכולם - לאחד לצחצח שיניים,

מכפתרת, מלבישה, גם נוטלת להם ידיים

מפצירה בהם, חבר'ה אין ברירה צריך להיחפז

מה לעשות גם אמא צריכה להתארגן ולהזדרז.

ברבע לשמונה כולם עומדים ליד הדלת

סנדביצים טריים כבר בתיק, בצורה מסודרת.

ומיד מתחילה מלאכת הפיזור

ילדי בית-ספר ראשונים שלא יגיעו באיחור...

יו, אני נבהלת, כבר אין זמן

ובמרצה עולה למעון ולגן...

בשתי דקות לשמונה אני מגיעה לבית-הספר בהולה

ואת פניי, אמא של תלמיד מקבילה...

כי אתמול הייתה תקרית באמצע שיעור מדעים
ובנה המסכן נענש, נעלב והרגיש לא נעים...
ומחברה במסדרון קבלתי לפתע עדכון מהמנהל
להכניס שתי כיתות! לחייך- אף כי בתוכי חשה רצון לקלל..

כי המורה ל... הודיעה כעת שהיא תיעדר
וממש ממש ברגע זה, מילוי מקום חסר...
שעתיים ראשונות כבר מאחוריי - לנשום אין לי דקה
ובדרך לחדר המורים אני נזכרת שאני תורנית
בהפסקה...

אפילו כוס קפה הבוקר לא הספקתי לשתות
ומיד שתי בנות מכיתה ב' מהבניין מגיחות...
ילד אחד מכיתה ד' הרביץ לנו והציק:
המורה! תגידי לו שיפסיק!

טרם הספיקותי להתאושש ממש
ילדה פתחה את הסנטר ועוד תקרית אחת במגרש...
ובתוך כל המהומה והבלבול
וכבר הגיע, כמו שעון, הצלצול...

לחדר המורים, אני טסה, רק להציץ לשנייה בתא
מליון מסמכים, תלוש משכורת, והודעה מועד הכיתה...
מביטה ברפרוף, את הכול דוחפת לתיק
ואצה רצה, להגיע לכיתה בזמן, להספיק...

באמצע השיעור עם פתק ביד נכנסת נערת - שירות
הודעה מהרכזת - היום בצהריים ישיבה בנושא:
כישורי שפה ואוריינות.
על כל הסעיפים בתקווה לא לפסוח
אשתדל להגיע ואת הישיבה לא לשכוח...

להתפנות אפילו לא הצלחתי להספיק
כשהמנהל לחדרו אותי הזעיק
תראי, נפל עלינו ממש תיק
מחייך... מנסה את הגלולה להמתיק...
תראי, לא נורא ולא כזה אסון...
זה במסגרת ריכוז הביטחון.
בידו החזיק מכתב, עם תאריך נקוב
"בשבוע הבא יגיע מטעם משרד החינוך איש חשוב"
על מה הדרמה ומה המתח?!
פשוט הלך לאיבוד "תיק השטח"
צלמי, תייקי, תמלאי - באמת לא סיפור...
אבל שהכול יהיה מתוקתק עד הביקור!!!

בשעה אחת וחצי מסתיים לו היום,
ברוך השם הכל עבר בשלום.
מבקשת מתלמיד ליווי, רוצה עימו קצת לשוחח
על ההתנהגות שלו בזמן האחרון,
ניכר שהוא משקיע וטורח...

משבחת אותו על כל ההתקדמות
והופ, הנה כבר החלה ההשתלמות.
מתיישבת, לפתע חשה צימאון ורעב גדול
לא שתיתי כלום וגם לא הספקתי לאכול
מוציאה מהתיק בשקט את הכריך
משתלבת, משתתפת ועושה כל מה שצריך.

בשעה שלוש טסה הביתה להניח את התיק
ולמעון לשני הקטנים מתכננת להספיק...
בארבע אחד בחוג, ושני הגדולים מכינים שיעורים
והקטנים לידנו משחקים ומציירים...
ואז הבן הגדול פצצה עליי מנחית
צריך להכין דגם למחר, לשיעור אנגלית
המורה לאנגלית אמרה שרצוי ואם זה אפשרי

להכין דגם מיוחד ומומלץ גם מקורי...

טוב, אנו נגשים למלאכה

ודלת הבית שוב נפתחה...

אך הפעם זאת השכנה ממול

מביטה אליי במבט רציני ובהול

"התינוקת נפלה והראש שלה נפתח"....

"אני נוסעת למיזן"- אמרה היסטורית כל-כך

"תיסעי בשקט לבית-החולים למיזן

וילדיך יאכלו כאן ארוחת ערב, אין על כך דיון!"

ארוחת ערב חגיגית, אנו פותחים שולחן

אמא אחת, ועשרה ילדים, באמת לא עניין...

מאכילה, מוזגת, מנגבת ומורחת

מטגנת, קוצצת, נותנת וטורחת..

יו, כמעט ששכחתי... הערב בבית-הספר פגישה חשובה

מתכנס צוות מיוחד של היגוי וחשיבה...

צוות המורכב מוועד הורים, מנהל ואנשי מועצה

ואני כבר מתחילה להיות לחוצה...

מגיע איש ההיי-טק, בעלי, מחוייך ומאושר

לבקש יותר מזה... מה עוד אפשר...

קבוצת הילדים בשמחה אותו מקיפה

ואני בקצרה עושה איתו חפיפה...

מי אכל, מי לא עשה שיעורים ומי טרם התקלח

מה לנקות, עם מי צריך לקרוא ולמי שיניים

לצחצח...

החיוכים התפוגגו, למשימות הוא נרתם

הערב רק התחיל... לא תם ולא נשלם...

נפרדת מכולם, מה לעשות כאלה הם ימיי

ולבית-הספר שוב שמה פעמי...
בצוות החשיבה - כולם חושבים והוגים
מתכננים יעדים ואומדים הישגים...

בדרך הביתה בטלפון הסלולארי, אחד ההורים...
על תקרית שהייתה לבנו עם אחד המורים
אני מסבירה, משכנעת, מגשרת, מתווכת
סוגרת קצוות ובכל החוטים מושכת!

בסופו של יום, פוסעת הביתה, עייפה ולאה
לפתע את השכנה מלמטה אני רואה...
מה נשמע? חיפשתי אותך ביום ראשון...
תגידי, מה קורה איתך בזמן האחרון?..."
את יודעת, עובדים! "עביתי". "אני פשוט מותשת
נורא.."
יאללה, מה הסיפור שלך... "מגחכת השכנה"
הרי את בסך הכול מורה.